

Požlahtnevanje drevja samo z enim očesom (popom) ali kakor se sploh imenuje „okulovanje“ sme se smatrati najboljšim načinom požlahtnevanja. Prednost okulovanja mimo drugih požlahtnevalnih načinov obstoji v marsičem, posebno je pa povdarjati primerno majhno ranenje podlage (divjaka), hitra in cena izvršitev ter mala poraba za požlahtnevanje sposobnih očes. V večih drevesnicah ima pa okulovanje še to veliko prednost, da se dá to delo ravno takrat izvršiti, kedar je najmanj družega dela. Pri vsem tem dajo pa drevesca z okulovanjem požlahtnena najlepše in najmočnejše poganjke.

Za vspešno okulovanje je treba sočne podlage in cepičev. Kedaj je ta čas, se najbolje spozna na tem, če se dá ljubad divjaka rada odločiti od lesa ali pa če vršički podlaginih poganjkov ravno iztvorjajo nove liste. Okulovanje izvršuje se najbolje pri toplem vremenu; da so pa divjaki dobro sočni, priporoča se okopavanje zemlje in zalivanje divjakov pred okulovanjem.

Pri okulovanju rabi se nož, ki je navlašč za to delo prirejen. Okulovalni nož ima klino s primerno zavitim rezalom (pod. 1.) ter kratki klini podobno zagojzdo iz kosti, ki služi v privzdigovanje ljubadi, kakor je pozneje popisano.

Prvo delo okulovanja je prirejevanje očesa za okulovanje. To se zgodi na naslednji način. Naredi se eden do poldrugi centimeter nad očesom cepiča z okulovalnim nožem poprečna zarezka skozi ljubad noter do lesa. Potem se prime nož bolj plošnato (glej pod. 2.) ter se zareže nekoliko više od prej storjene zareze in se potegne nož pod očesom tako, da se oko odreže ter da je ljubad pod očesom kake dvakrat daljši kot ljubad od očesa do prve zareze. Odrezano požlahtnevalno oko mora imeti na notranji strani (pod. 2.) še očesno zrno obdano od nekoliko lesa. Tako odrezano oko je potem najboljšje dati do daljne porabe med ustnici, da se ne izsuši, kjer pa tudi ne sme sè slino v dotiko priti.

Drugo delo pri okulovanju je prirejevanje podlage ali divjaka. V ta namen naredi se na primer nem mestu divjaku povprečna zarezka kolikor mogoče blizu kake mladike. Na to zarezo naredi se druga navpična zarezka. Obe zarezi morete iti do lesa ter imate skupaj podobo črke τ . Sedaj se vzdigneta z koščeno zagojzdo okulovalnega noža vogala ljubadi (glej pod. 3.) ter se vtakne z levo roko požlahtnevalno oko v tako napravljeno ljubadino špranjo, da zgornja vprečna zarezka očesa pride v enako visočino z vprečno zarezo na podlagi. Potem poveže se okulovano mesto z bombaževno (pavolnato) nitko, pri čemur pa oko samo mora vedno prosto ostati ter k lesu dobro pritisneno biti, da zamore prirasti.

Okulovanje je dvojno, in sicer z ozirom na čas, v katerem se okuluje. Imamo okulovanje z živim in okulovanje s spečim očesom.

Z živim očesom se redkokrat okulava in to največ pri marelicah in murbah. Najboljši čas za to delo je mesec maj in začetek junija. Oko se vzame od lanskega poganjka, katero se odreže uže pozimi ter se hrani kje v senci v zemljo zakopano. S živim očesom izvršeno okulovanje mora še v tistem letu pognati, za to naj se pa potem, ko je oko uže prirastlo, odreže divjak nad oživelim očesom.

Najbolj navadno je okulavanje s spečim očesom, ki se ima vršiti v času od meseca julija do septembra. Vse vrste sadnega drevja dajo se na ta način požlahtniti. Za marelice, breskve, orehe, kutnje, ivančkova jabelka je ta požlahtnitev najboljša in najsigurnejša. Dober teden do deset dni po okulovanju se uže vidi,

ali se je oko prijelo ali ne. Po preteku tega časa namreč mora biti listov pecelj (glej pod. 3.) še zelen ter mora pri rahlem potipanju uže odpasti, kar vse znači, da se je oko prijelo. Če je pa listov pecelj uže suh ter se še trdno drži očesa, se pa okulovanje ni obneslo in treba je divjaka, ako je še dovolj sočen, na drugem primernem mestu vnovič okulovati.

Štir do šest tednov po okulovanju treba je prerezati vezi in sicer z zarezo, ki se naredi na divjaku po dolgem, zadej za okulovanem mestom. Pri tem delu naj se kolikor mogoče malo rani ljubad.

S spečim očesom okulovanim divjakom odreže se v prihodnji spomladi vrh in sicer kakih osem do deset centimetrov nad žlahtnim očesom (pod. 4.) ter se ob enem ta ostali prostor med očesom in vrhom osnaži od vseh poganjkov in očes. To zadnje delo mora se tudi še pozneje večkrat izvršiti.

Ostali prostor med očesom in vrhom služi poganjku v podporo. Ako je poganjk 15 do 20 centimetrov visoko zrastel ter ne raste lepo na kvišku, priveže naj se k temu kosu divjaka (glej pod. 5.).

Veči poganjki, ki izrastejo iz korenine ali iz divjaka, morajo se skrbno odrezati. Na divjakih, kojih okulovanje se ni prijelo, ali koder se je odlomil poganjk iz žlahtnega očesa, pusti naj se najvišji, močni poganjk iz divjaka stati, ter naj se nad njim ves divjak proč odreže.

Na žlahtnem poganjku ne sme se prvo leto nič rezati, varuje naj se in oskrbuje, da zamore krepko brez vsake ovire rasti.

Kakor hitro je žlahtni poganjk spodaj trd postal (v juniju ali juliju) ter ima sposobnost, iz lastne moči lepo na kvišku rasti, odreže se divjak nad njim, in sicer v visokosti kot je v pod. 5. z črto zaznamovano. To delo naj se skrbno izvrši, ter nastala rana s cepilno smolo zamaže. Če je vse prav izvršeno, zaceli se rana še v prvem letu.

Gospodarske izkušnje.

Kako pridelovati lepo salato „endivijo“.

Čez zimo pusti naj se stati na vrtu nekaj endivijinih rastlin, katere naj se pri posebno hudem mrazu nekoliko zavaruje. Spomladi naj se te rastline presade in sicer ne v bližino, katere druge zelenjade, ki ob enem sè salato cvetè. Ko je seme dozorelo, se ga shrani ter ravno sredi maja seje. Boljše je pa, če se to seme za drugo leto shrani ter vseje staro seme. Endivijino seme obdrži kaljivost celih deset let.

Dobro sredstvo proti metljaji v pljučah pri ovcah.

Ta bolezen, ki največkrat napade jagnjeta, predno so leto stara, obstoji v tem, da se zaredijo v pljučah niti podobni črvi. Kot izvrstno sredstvo proti tej bolezni priporoča se dejati v jasli smerekine veje. Ovce hlasto pojejo ne le jeglice, ampak tudi ljubad. Pri neki čedi jagnjetev, v kateri jih je uže veliko poginilo zaradi gori imenovane bolezni, je imenovano sredstvo hitro pomagalo in pozneje nobeno jagnje ni več poginilo.

Kako ohraniti votlo drevje.

Da se votlo drevje ohrani, ter tudi rodovitno ostane, naj se votlina dobro izsnaži ter z ilovico zamaže in na zunanji strani pa potem ilovica s katra nom premaže. Posebno velike votline starega drevja naj se ravno tako izčistijo ter potem kar navadno zaidajo z malto in opeko ali kamenjem.

Pridelovanje posebno velikih buč.

V Kaliforniji se tako-le dela, če se hoče posebno velike buče pridelovati: Izkoplje se čvetrooglata luknja 70 centimetrov široka in dolga ter 35 centimetrov globoka. Ta luknja se napolni do polovice s človeškim gnojem, na ta gnoj natrese se 6 centimetrov na debelo dobre gozdne zemlje. V to zemljo vtakne se kaljena bučina peška. Priporoča se dve ali tri peške vsaditi ter pozneje slabeje rastline izrjavati. Kakor hitro rastlina sad nastavi, se le en poganjek z najlepšo bučo pusti, drugo pa poruje in potrga. Ostali buči se pa podloži deska, da se zapreče gnjiloba. Ako se pozneje zopet stranski poganjki naredé, odtrga se tudi tisti. Na ta način se dajo pridelati velikanske buče, ki so neverjetno težke.

Podgane in miši prepodé se v kletih

s tem, da se stene, stropi in tla pobeli z apnom, v katerem je precej železnega vitrijola raztopljenega. V vsako luknjo in špranjo natrese se pa vitrijol. Vspeh je neki izvrsten, podgane in miši kar lezejo iz takih prostorov. Vsako spomlad mora se zopet ponoviti tako beljenje.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 27. Katera rastlina je najbolja za napravo žive meje in kako se živa meja napravi? (R. Z. v L.)

Odgovor. Najboljša in zato tudi največkrat uporabljena rastlina za napravo žive meje je beli trn. Belega trna ste dve vrsti, z velikim listjem in z majhnim listjem. Belo trnje z velikim listjem je boljše, ker hitreje in močnejše raste. Za saditev so najboljše tri leta stare rastline, katere se tri četrt metra ena od druge sadé.

Vprašanje 28. Moja krava ima uže dolgo časa vneta vime, ne pomaga ji nobena reč. Naznanite mi še Vi kako sredstvo. (R. R. v M.)

Odgovor. Pri trdovratni vnetici vimena se je dostokrat izkazalo kot dobro sredstvo mazilo iz kafre, s katerim se namaže vime na dan dvakrat do trikrat. Mazilo se tako-le naredi: Kafra poškropi se v možnarji nekoliko s špiritom ter potem zdrobi v prah. S kafro zmeša se potem desetkrat toliko neosoljenega špeha. Pred molžo se ve da je treba vime umiti s toplo vodo in mjiлом.

O šentjanževi rži.

Vzlic mnogim pritožbam o pomankanji krme štejemo si v dolžnost, opozoriti naše gospodarje vnovič na šentjanževo rž. Brez dvombe se pri nas to žito še nekoliko premalo čisla. Posebno v kmetijah z navadnim kolobarjenjem, katerim krme primanjkuje, je šentjanževa rž posebno priporočljiva. Najboljša lastnost te rži je, da se uže v jeseni dá enkrat pokositi za krmo, ne da bi prihodnje leto kaj manj zrnja dala.

Prvi pogoj pridelovanja te rži je zgodnja setev. Če se šentjanževa rž vseje ob času kot druga ozimna rž, potem se ve da ni misliti na jesensko košnjo.

V krajih s toplim in bolj suhim jesenskim vremenom seje se šentjanževa rž z ječmenom, ovsem, grahom ali z grahoro skupaj. Te rastline zarastejo bolj gosto njivo ter se pridelava precej krme.

Po zimi poginejo imenovane poletne rastline in šentjanževa rž ima prostor za raščo. Kakor vse vrste

rži v svojih lastnostih malo stanovitosti kažejo, tako je tudi šentjanževa rž lastnost, da se močno obraste, odvisna od zemlje in vremenskih razmer. Ako zadobi dobro zemljo z dežjem dovolj vlažnosti ter da je vreme bolj hladno, potem se rž bolj obraste. Koder so spomladi take vremenske razmere, je tudi boljše šentjanževo rž samo za-se sejati, ker se potem rž uže v jeseni zamore obrasti, kar je za iztvorenje zrna zelo važno. Praha je šentjanževi rži jako koristna.

Proti pozebljenji je šentjanževa rž tudi dosti bolj obvarovana kot katera druga ržena sorta. Zrna pa dá ta rž ravno tako mnogo, kot katera druga; čeravno je res, da je šentjanževa rž za moko nekoliko slabeja. Slama je dolga, trda in se jo zelo veliko pridelava. V kmetijah z malo senožeti se prideluje šentjanževa rž tudi za seno.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

5.

Izlet na Sinaj.

Izlet iz Kahire na Sinaj je jako zanimiv, in ni ne drag ne nevaren. Najemi ali kupi si dromedara, in pridruži se kateri koli karavani, katere o lepem vremenu dan na dan iz Kahire odhajajo. Cesta ali pot, po kateri se gré, prav za prav ni drugo, nego zmes pre-mnozih stezá, ki se druga poleg druge vijejo. Kamorkoli se ozreš po prostrani, puščobni planoti, nikjer ne more oko počivati, vse je zavito v turobno enoličnost. Tu in tam ob stezah leže kostnjaki ali posamezne kosti padlih kamel, in kedaj pa kedaj drví brza gazela memo, ali se ziblje visoko v zraku gladen orel, ter zrè, kje bi osledil mrhovino. Vedno pa se srečavajo karavane, kakor ladije na morju, in vodijo jih posebni voditelji. Uže z daleč se pozdravljajo, drug nad drugim kričé, ter tako po malem oživljajo enolično pustinja. Kedar se zmračí, treba je obstati in prenočiti.

Nehoté se človek spominja Mozesa in Izraelcev, ki so pred več kot 3300 leti todi potovali, morda prav na tem mestu počivali, in zamisli se v življenje starih pastirskih ljudstev. Kakor bi trenil, tako hitro obstane vse, ko je bil voditelj znamenje dal, in koj začnó delati priprave za prenočevanje. Po vročem pesku pomečejo zaboje, po njih zložé vodne mehove in sedla, in iz te zmesi nastanejo nekake barake, počez pa vržejo plaščev in plaht za streho. Tudi kuhinjo brzo naredé; izgrebejo ozek, črevelj globok rovček, zakurijo pa z grmovjevo ruhljadjo in s posušenim kameljekom.

Dromedarom snamejo brzde in jih izpusté, da gredó sami iskat pičle paše po pustinji. Kedar se povrnejo, ponudijo jim nekoliko perišč suhega boba; potem poležejo okrog barak. Noč brzo nastopi v teh pokrajinah. Okrog plapolajočih ognjev stojé, čepé, sedé ali leže ru-javi Arabci zaviti v bele plašče in se razgovarjajo o čemur bodi. Po dva pri vsakem ognju pečeta kruh, to je, eden gnjete testo iz bobove moke v leseni skledi, drugi pa nareja hlebčke, ki jih vsaja v razbeljen pesek. Kedar so pečeni, dobí vsak svoj kos, pa malo kameljega mleka, in večerja je pri kraji.

Po večerji se rujavi možaki še bolj vkup pomaknejo, ter si začnó pripovedovati stare, ali vedno nove bajke in pravljice, ali pa se razgovarjajo o plenu, potovanju in drugem takem. Ni čuda, da zona obide Evro-pejca med takimi ljudmi in se bojí, da je zašel med